

THỜI GIAN LÀM BÀI: 90 PHÚT

T T	Kĩ năng	Nội dung/ đơn vị kiến thức	Mức độ nhận thức								Tổng
			Nhận biết		Thông hiểu		Vận dụng		Vận dụng cao		
			TNKQ	TL	TNKQ	TL	TNKQ	TL	TNKQ	TL	
1	Đọc	Sử thi	- Xác định thể loại của văn bản - Xác định được đề tài của văn bản - Xác định được đặc điểm cốt truyện	Nhận biết được chi tiết tiêu biểu	- Lí giải được trung sử thi - Nêu được chủ đề của văn bản	Lí giải được vị trí, vai trò, ý nghĩa của nhân vật trong tác phẩm.		Nêu được cách nghĩ, cách ứng xử do văn bản gợi ra	Nêu được ý nghĩa, tác động của tác phẩm đối với quan niệm, tình cảm của người đọc.		
		Tỉ lệ (%)	10%	10%	15%	5%		10%		10%	60%
2	Viết	Viết văn bản nghị luận về một vấn đề xã hội		Nhận biết khái niệm, nêu biểu hiện		Lý giải vai trò, ý nghĩa của vấn đề			Bàn luận, mở rộng, liên hệ		
		Tỉ lệ (%)		10%		10%				20%	40%
Tổng			10%	20%	15%	15%		10%	30%		
Tỉ lệ %			30%		30%		10%		30%		
Tỉ lệ chung			100%								
* Lưu ý: – Kỹ năng viết có 01 câu bao gồm cả 04 cấp độ. – Những kỹ năng không có trong ma trận đề kiểm tra định kì (nói và nghe) sẽ được thực hiện ở các bài kiểm tra thường xuyên											

Phần I. Đọc hiểu (6,0 điểm)

Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới :

Héc-to từ biệt Ăng-đrô-mac

(Cuộc chiến vây hãm thành Tơ-roa của quân A-kê-en(1), tức quân Hy Lạp, bước sang năm thứ mười vẫn không phân thắng bại. Quân Hi Lạp nhất thời giành thế áp đảo. Hoàng tử Héc-to, chủ soái quân đội thành Tơ-roa, quay vào thành thúc giục binh sĩ, khẩn cầu nữ thần A-tê-na giúp đỡ. Chàng ghé về nhà thăm vợ con).

Trông thấy con thơ, người cha mỉm cười, không nói. Phu nhân (nàng Ăng-đrô-mác) lại bên chàng, nước mắt đầm đìa.

Xiết tay chàng, nàng nức nở: “Ôi, chàng thật tệ! Lòng can đảm của chàng sẽ huỷ hoại chàng! Chàng chẳng biết thương cả con trai thơ dại, cả người mẹ thiếu não này. Ra trận, bọn A-kê-en(1) nhất loạt xông lên sẽ tức khắc hạ sát chàng, chẳng mấy nữa thiếp thành goá phụ. Thiếp nguyện xuống mồ sâu còn hơn để mất chàng. Chàng bỏ thiếp lại một mình, còn gì thiết tha trên cõi đời này nữa. Phận thiếp toàn những khổ đau. Thiếp chẳng còn cha, mẹ hiền cũng không còn nữa. [...]. Héc-to(2) chàng hỡi, giờ đây với thiếp, chàng là cha và cả mẹ kính yêu; chàng là cả anh trai duy nhất, cả đức lang quân cao quý của thiếp. Xin chàng hãy rủ lòng thương thiếp và con mà đừng ra trận, hãy ở lại trên tháp canh này, đừng để trẻ thơ phải mồ côi, vợ hiền thành goá phụ. [...].

Héc-to lấy lòng, mũ trụ sáng loáng, đáp lời nàng: “Phu nhân ơi, cả ta cũng lo lắng không nguôi về mọi điều nàng nói. Nhưng sẽ hỏ thẹn xiết bao với những chiến binh và nhữn người phụ nữ thành Tơ-roa xống áo thướt tha, nếu ta ở lại đây, như kẻ hèn nhát, đứng nhìn từ xa, tránh không xung trận. Hơn nữa, bầu nhiệt huyết trong ta không cho phép ta làm vậy: từ lâu ta đã học cách luôn ở tuyến đầu, can trường chiến đấu, giành vinh quang cho thân phụ và bản thân. Ta biết, bằng cả trái tim và lí trí, tự ta biết rồi sẽ tới ngày thành Tơ-roa thiêng liêng thất thủ.

Cả vua Pri-am cùng thân dân giương cao ngọn giáo của người cũng sẽ bị tiêu diệt. Song điều làm tim ta tan vỡ không chỉ là nỗi thống khổ sẽ tới của những thân dân thành Tơ-roa, của chính hoàng hậu Hê-cu-ba và quốc vương Pri-am, không chỉ là nỗi thống khổ của đàn em trai rồi đây sẽ bị đòn thù ác nghiệt quật ngã xuống đất bụi mờ, mà còn là nỗi thống khổ của nàng! Một gã A-kê-en sáng loáng khiên đồng sẽ tới bắt nàng đi. Lã chã tuôn dòng lệ trắng, nàng sẽ không còn ngày tháng tự do. Nàng sẽ phải làm nô lệ, ở Ăc-gốt dệt vải cho người, hay phải lặn lội tới tận lạch sông Mét-xê-ít, Hi-pê-rê lấy nước: cực nhọc trăm bề, đắng cay muôn nỗi.

Một ngày, thấy nàng tuôn rơi hàng lệ, ai đó sẽ bảo: “Đó là vợ của Héc-to, kẻ can trường nhất trong số những người Tơ-roa giỏi luyện ngựa từng chiến đấu giữ thành I-li-ông năm xưa. Người nói vậy lại là đánh thức nỗi thống khổ luôn mới lại trong lòng nàng. Nàng quặn nhớ chồng lẽ ra có thể cứu nàng khỏi kiếp tôi đòi. Song lúc ấy ta đã không còn, đã bị vùi dưới đất dày từ trước khi nhìn thấy nàng bị đoạ dày ô nhục và nghe được tiếng than xé ruột của nàng!”. Dứt lời, Héc to lừng danh cúi xuống ôm con trai vào lòng.

(Trích sử thi I-li-át - Hô-me-rơ, Hải Phong dịch, tạp chí Toán học và Văn học nhà trường, số ra tháng 2/2021)

1. Em hãy chọn đáp án đúng (3đ)

Câu 1. Văn bản trên thuộc thể loại gì? (0,5đ)

A. Truyền thuyết

- B. Sử thi
- C. Thần thoại
- D. Truyện cổ tích

Câu 2. Đề tài của truyện là gì? (0,5đ)

- A. Sử thi
- B. Chiến tranh
- C. Người anh hùng
- D. Nữ thần

Câu 3. Chi tiết nào sau đây không miêu tả hành động và tâm trạng của Ăng-đrô-mác? (0,5đ)

- A. nhào tới đón chàng
- B. lại bên chàng, nước mắt đầm đìa
- C. đứng nhìn từ xa
- D. xiết chặt tay chàng, nằng nức nỡ

Câu 4. Ý thức của Héc-to về bốn phận và trách nhiệm được thể hiện qua điều gì? (0,5đ)

- A. Chiến tranh là bốn phận của mỗi người đàn ông sinh ra tại thành I-li-ông
- B. Một người trần mắt thịt không thể bắt chấp số phận mà bắt ta xuống địa phủ của thần Ha-đét được.

C. Và đã sinh ra trên mặt đất này, chẳng một ai, dù quả cảm hay rụt rè, có thể trốn chạy được số phận.

- D. Tất cả các ý kiến trên đều đúng

Câu 5. Từ nội dung câu chuyện, có thể thấy một đặc điểm nào nổi bật của sử thi? (0,5đ)

- A. Ước mơ về cuộc sống tốt đẹp
- B. Khát vọng lập được chiến công
- C. Kể lại những sự kiện quan trọng trong đời sống cộng đồng
- D. Ca ngợi kì tích của người anh hùng

Câu 6. Nhân vật Héc-to và Ăng-đô-mác tiêu biểu cho điều gì? (0,5đ)

- A. Sở hữu sức mạnh, tài năng, lòng dũng cảm phi thường
- B. Khát vọng chinh phục đất đai, mở rộng lãnh thổ
- C. Con người cá nhân, đặt lợi ích của mình lên trên lợi ích cộng đồng
- D. Tượng trưng cho những phẩm chất tốt đẹp nhất trong cộng đồng

2. Trả lời các câu hỏi sau (3đ):

Câu 7. Xác định những từ ngữ được lặp lại khắc họa đặc điểm cố định của nhân vật Héc-to trong đoạn trích. Theo em, vì sao sử thi lại có cách khắc họa nhân vật như vậy? (1,0đ)

Câu 8. Theo đoạn trích, lí do nào khiến Ăng-đrô-mác không muốn Héc-to ra trận? Qua đó, em thấy được phẩm chất gì của nhân vật Ăng-đrô-mác? (1,0đ)

Câu 9. Héc-to đưa ra những lí lẽ gì để vẫn quyết định ra trận? Em có suy nghĩ gì về phẩm chất của người anh hùng Héc-to qua đoạn trích. (1,0đ)

Phần II. Làm văn (4,0 điểm)

Hiện nay còn có nhiều người sống không có trách nhiệm với bản thân, gia đình và cộng đồng. Hãy viết bài văn (khoảng 500 chữ) nêu suy nghĩ của anh/chị về vấn đề này.

HƯỚNG DẪN CHẤM

ĐỀ KIỂM TRA HỌC KÌ I – LỚP 10

Môn: NGŨ VĂN

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	6,0
	1	B	0,5
	2	C	0,5
	3	C	0,5
	4	D	0,5
	5	C	0,5
	6	D	0,5
	7	- Những từ ngữ lặp lại là: <i>Héc-to lấy lòng, mũ trụ sáng loáng; Héc to lòng danh.</i> - Ý nghĩa của cách khắc hoạ nhân vật như vậy: + Nhằm khắc sâu ấn tượng với độc giả về vẻ đẹp của nhân vật, góp phần điển hình hoá nhân vật. + Giúp người đọc dễ nắm bắt thông tin cốt truyện (bởi cốt truyện sử thi rất dài, nhiều nhân vật).	0,5 0,25 0,25
	8	- Theo đoạn trích, lí do khiến Ăng-đrô-mác không muốn Héc-to ra trận là: + Không muốn chàng phải mạo hiểm, không muốn con thơ thành đứa trẻ mồ côi cha, bản thân mình trở thành góa phụ. + Héc-to là người thân yêu duy nhất, là chỗ dựa lớn nhất của nàng - Những lời nói đó cho thấy Ăng-đrô-mác là một người phụ nữ yêu chồng, thương con, rất tha thiết với gia đình và luôn khao khát hạnh phúc bình yên. <i>* HS có thể trả lời theo quan điểm, suy nghĩ của cá nhân, có nhận xét, lí giải hợp lí.</i>	0,5 0,5
	9	- Những lý lẽ khiến Héc-to vẫn quyết định ra trận: + Chàng không muốn trở thành kẻ hèn nhát, phải hỗ thẹn với những người anh em, lính chiến cùng xông pha ngoài chiến trận + Chàng là người có nhiệt huyết, lý tưởng sống cao đẹp - Suy nghĩ về phẩm chất của người anh hùng sử thi qua đoạn trích: + Dũng cảm, có lý tưởng + Rạch ròi giữa tình cảm gia đình, vợ chồng và lợi ích của nhân dân, đất nước + Sẵn sàng hi sinh hạnh phúc của bản thân <i>* HS có thể trả lời theo quan điểm, suy nghĩ của cá nhân, có nhận xét, lí giải hợp lí.</i>	0,5 0,5
II		VIẾT	4,0
		<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận xã hội</i>	0,25

	<i>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận.</i> Tầm quan trọng của việc sống có trách nhiệm	0,5
	<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i> HS có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần giới thiệu được vấn đề cần bàn luận, nêu rõ lí do và quan điểm của bản thân, hệ thống luận điểm chặt chẽ, lập luận thuyết phục, sử dụng dẫn chứng thuyết phục. Sau đây là một hướng gợi ý: - Mở bài: Dẫn dắt và giới thiệu vấn đề cần bàn luận - Thân bài: + Giải thích “ <i>thế nào là sống có trách nhiệm?</i> ” + Vì sao cần phải sống có trách nhiệm? + Biểu hiện của sống có trách nhiệm + Ý nghĩa, vai trò của sống có trách nhiệm + Bàn luận mở rộng + Liên hệ bản thân và rút ra bài học về nhận thức và hành động. - Kết bài: Khẳng định lại vấn đề đã bàn luận.	2.5
	<i>d. Chính tả, ngữ pháp</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.	0,25
	<i>e. Sáng tạo:</i> Bài viết có cách diễn đạt sáng tạo, văn phong trôi chảy.	0,5
Tổng điểm		10.0